

Årsplan

2023-2024

Ståvi barnehage

Bærumsbarnehagen

Innhold

Innledning	2
Årsplan	2
Barnehagen er en pedagogisk virksomhet	2
Bærumsbarnehagen	2
Presentasjon av barnehagen	3
Samarbeidsutvalg og Foreldrenes arbeidsutvalg	3
Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis	4
TETT PÅ – kvalitet i bærumsbarnehagen	5
Barnehagens pedagogiske arbeid	6
Barnehagens verdigrunnlag	6
Barn og barndom	6
Demokrati	6
Mangfold og gjensidig respekt	7
Likestilling og likeverd	8
Bærekraftig utvikling	8
Livsmestring og helse	9
Barnehagens formål og innhold	11
Omsorg	13
Lek	13
Danning	14
Læring	14
Vennskap og fellesskap	14
Kommunikasjon og språk	15
Barnas medvirkning	15
Samarbeid mellom hjem og barnehage	16
Overganger	17
Når barnet begynner i barnehagen - tilvenning	17
Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager	17
Fra barnehage til skole	17
Planlegging, vurdering og dokumentasjon	19
Planlegging	19
Vurdering	19
Dokumentasjon	19
Barnehagens arbeidsmåter	20
Progresjon	20
Barnehagens digitale praksis	21
Barnehagens fagområder	22
Kommunikasjon, språk og tekst	22
Kropp, bevegelse, mat og helse	22
Kunst, kultur og kreativitet	23
Natur, miljø og teknologi	24
Antall, rom og form	24
Etikk, religion og filosofi	24
Nærmiljø og samfunn	25
Kompetanseplan	26
Barnehagens samarbeidspartnere	26
Tradisjoner og viktige datoer 2023/2024	27
Kontaktinformasjon	27

Innledning

Årsplan

Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Årsplanen inneholder informasjon om hvordan barnehagen arbeider med omsorg, danning, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling. Planen gir informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold (§ 2) og barns rett til medvirkning (§ 3) og rammeplanen følges opp, dokumenteres og vurderes.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet

Barnehagen er i følge *Rammeplan for barnehagen* en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Dette skal gjøres i samarbeid og forståelse med barnas hjem.

Bærumsbarnehagen

I Bærum er det i tillegg til rammeplanen utarbeidet en barnehagemelding for Bærumsbarnehagen, *Barnehagemelding 2015-2025*.

Arbeidet med barnehagemeldingen skal bidra til at det blir et likeverdig og enhetlig barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre. Tidlig innsats, mestringsperspektivet og samarbeid og samhandling skal vektlegges i Bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet, og **lek, språk** og **god helse** er spesielle faglige satsingsområder.

Som oppfølging av barnehagemeldingen utarbeides det kvalitetsplaner. Kvalitetsplanen skal bidra til likeverdige barnehagetilbud i Bærum og sikre tidlig innsats og bedre læring for barna i bærumsbarnehagen. Kvalitetsplanen, *Lek og læring – rammeverk for bærumsbarnehagen*, som gjelder fra 2019 skisserer satsingsområdene:

- Kommunikasjon og språk
- Livsmestring
- Digital barnehage

Presentasjon av barnehagen

Ståvi barnehage består av 2 hus: Borkenhagen og Skui.

Barnehagen preges av en felles pedagogisk grunntanke. Noe vil likevel være litt forskjellig husene imellom – slik det også vil variere noe fra avdeling til avdeling. Denne årsplanen gjelder alle avdelingene. Mer detaljerte planer utarbeider hver avdeling i form av månedsplaner og månedsbrev. Disse inneholder et tilbakeblikk og en vurdering av hva avdelingen har gjort siden sist, samt planer for perioden som kommer.

Livsmestring skal være Ståvi barnehages hovedfokus også dette året. I arbeidet med livsmestring vil vi inkludere arbeidet med vennskap og sosialt samspill, følelsesregulering, kropp og helse, språk, miljøvern, friluftsliv og trafikkopplæring.

Høsten 2023 går vi inn i vårt fjerde år i Bærum kommunes store prosjekt for kvalitetsutvikling. Alle kommunale og mange private barnehager deltar, og Ståvi er med i første pulje. Satsingen er kalt «TETT PÅ- kvalitet i bærumsbarnehagen» og er et helhetlig system utarbeidet for å styrke kompetanse og kvalitet i barnehagene i Bærum kommune.

Grunnbemanningen på hvert hus er syv hele stillinger, 3 pedagogiske ledere (barnehagelærere) og 4 fagarbeidere/assistenter. I Ståvi barnehage er det flere av de ansatte som jobber i reduserte stillinger. På noen avdelinger er det ekstra bemanning som fortrinnsvis arbeider med barn som har behov for ekstra hjelp og støtte. I tillegg kan det være høyskolestudenter, lærlinger og elever fra ungdomsskole, videregående skole eller voksenopplæringen som har praksis hos oss. Personalet har avdelingstilknytning, men målet er å arbeide fleksibelt. I forbindelse med ferieavvikling i jula, påsken og skolens sommerferie kan avdelingene bli slått sammen.

Samarbeidsutvalg og Foreldrenes arbeidsutvalg

Samarbeidsutvalget skal først og fremst ivareta samarbeidet mellom barnehagen og hjemmene. I Ståvi barnehage består samarbeidsutvalget (SU) av foresatte og ansatte i barnehagen fra hvert hus. I tillegg deltar tjenesteleder som sekretær og representant for eier. Samarbeidsutvalget fastsetter barnehagens årsplan og forelegges saker som er av viktighet for barnehagens virksomhet.

Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) består av to foreldre fra hver avdeling. Dette er et uformelt organ som arrangerer hyggelige aktiviteter etter ønske og behov.

Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis

I henhold til *Rammeplan for barnehagen (Utdanningsdirektoratet 2017)*, skal det pedagogiske arbeidet i barnehagen jevnlig vurderes. Målet med dette er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og Rammeplanen. Vurderingsarbeidet bygges i hovedsak på felles refleksjoner, der hele personalet er involvert. Diskusjon rundt faglige og etiske problemstillinger i lys av egen praksis bidrar til at barnehagens pedagogiske virksomhet utvikles.

Vurderingsarbeidet i Ståvi barnehage foregår på flere arenaer. For å nå hele personalet, brukes personalmøter aktivt i vurderingsarbeidet. Vi bruker varierte arbeidsmetoder som bidrar til at alle i personalgruppen blir hørt. Vi veksler mellom individuelt arbeid og felles arbeid i grupper, på avdelingene og i plenum.

Hver avdeling vurderer jevnlig det pedagogiske arbeidet på avdelingsmøter. Dette dokumenteres gjennom månedsplan og månedsbrev, og bygger blant annet på refleksjon rundt barnegrupper, enkeltbarn, observasjoner, erfaringer og innspill fra barn og foreldre.

Gjennom samarbeid med andre instanser, som Pedagogisk psykologisk tjeneste, Spesialpedagogisk tjeneste, Barnehagens kompetanseteam, Barnevernstjenesten o.a., blir vår praksis vurdert og utviklet til beste for enkeltbarn.

Foreldre vurderer vårt arbeid gjennom deltakelse på utviklingssamtaler og foreldremøter, fortløpende tilbakemeldinger og brukerundersøkelse. Tilbakemeldinger fra foreldre blir vurdert og reflektert rundt og kan føre til endret praksis.

Barna tar også del i vurderingsarbeidet. Gjennom observasjoner får vi informasjon om hva barna liker, leker med osv. Av og til gjennomfører vi barnesamtaler og intervju med en del av barna. Noen barn har laget miljøregler og vurdert hvordan vi, gjennom våre rutiner og aktiviteter, arbeider med miljøvern i barnehagen.

Gjennom arbeidet med «Tett på» har personalet økt sin kunnskap og bevissthet rundt egen og kollegers væremåte, samspill, holdninger og kommunikasjon. Vi får bekreftet at vi har god kompetanse og praksis på området emosjonell støtte, men kan bli enda bedre på å støtte barns språk og læring.

TETT PÅ – kvalitet i bærumsbarnehagen

«TETT PÅ- kvalitet i bærumsbarnehagen» er et helhetlig system utarbeidet for å styrke kompetanse og kvalitet i barnehagene i Bærum kommune.

Gjennom «TETT PÅ» ønsker vi å etablere et helhetlig system for å støtte barnas utvikling og læring som bygger på nyere forskning om kvalitet i barnehagen. Målet er at de ansatte skal bli enda bedre til å fremme barnas trygghet, trivsel, læring og språkutvikling i hverdagen. Samspill med varme og stimulerende voksne er barnehagekvalitet for alle barn, og vil legge et grunnlag som all utvikling og livsmestring bygger på.

I TETT PÅ skal CLASS (Classroom Assessment Scoring System) brukes som verktøy for å måle og forbedre kvaliteten i bærumsbarnehagen. Følgende områder, og kvaliteten på disse, blir det fokusert på: **emosjonell støtte, organisering av avdeling og støtte til læring og utvikling.**

Aktiviteter i TETT PÅ

I TETT PÅ skal alle ansatte bli godt kjent med de ulike kvalitetsområdene og hva som er god barnehagekvalitet. Dette skal skje gjennom ulike aktiviteter:

- Felles planleggingsdager og personalmøter for alle ansatte
- Sertifisering av observatører fra hver barnehage
- Observasjon av avdeling og tilbakemelding
- Veiledning

Fra høsten 2022 har «Snakke med barn», laget av RVTS på oppdrag fra Bufdir, vært koblet opp mot TETT PÅ. Målgruppen for snakkemedbarn.no er alle ansatte i tjenester som møter barn og ungdom, både i barnehage, skole, helsetjenester, i frivillighet og aktiviteter. Målsettingen med snakkemedbarn.no er å styrke voksnes ferdigheter til å snakke med barn de er bekymret for på en måte som trykker barnet. Når vi øver i trygge omgivelser, øker sjansen for at vi tar i bruk kompetansen når det gjelder.

Barnehagens pedagogiske arbeid

Barnehagens verdigrunnlag

Barn og barndom

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv.

Vi skal skape en barndom med glede og gode minner, der lek og vennskap står i fokus. De små øyeblikk med et godt blikk, et lurt smil og den gode samtalen med voksne. Den gode leken med venner og lekende voksne bare varer og varer. Gleden når vi oppdager noe sammen og gleden når vi ler sammen. Voksne som gir trøst, hjelp og tid til å ivareta den gode barndommen. Dette er øyeblikk som gir barn glede, trygghet og tilhørighet.

Barn lærer når de opplever gleden av å mestre i et sosialt fellesskap. Vi skal gi rom for barnas ulike forutsetninger, perspektiv og erfaringer. Vi skal bidra til at barna i et fellesskap med andre, utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner.

Personalet

- støtter og stimulerer barnas utforskertrang og nysgjerrighet
- setter av tid til undring
- lytter og legger til rette for aktiviteter ut fra barns interesser
- tar utgangspunkt i hvert barns utviklingsmessige ståsted
- stimulerer til gjensidig samspill mellom barna og mellom barn og voksne

Demokrati

Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonsevner og språklige ferdigheter.

I Ståvi barnehage tilpasses demokratisk praksis til barnet og ikke til alder. Vi vurderer mestringsevne, språkferdigheter og barnets kjennskap til barnehagehverdagen. Observasjon av barnas reaksjoner vil til enhver tid være viktig for å kunne tilpasse seg den enkelte og endre praksis der vi ser det er behov for dette. For at barna skal kunne delta i et demokrati må de kunne forstå hva dette innebærer. Personalet støtter barn til deltagelse blant annet gjennom å bruke god tid på at barna skal bli kjent med rutiner og la barn som er utrygge få observere andre før de selv skal prøve seg. Hvordan vi fremmer demokratisk praksis vil variere noe fra avdeling til avdeling:

- Vi har aktiviteter der alle barn får være i fokus etter tur, for eksempel i adventsamlinger og bursdagssamlinger.
- Vi har fokus på at alle skal kunne ytre seg i samlinger, under måltider og i andre hverdags situasjoner. Vi øver på deltagelse i mindre grupper for at alle skal bli trygge nok til å kunne delta i større sammenhenger når de er klare for dette.

- Vi lar barn få prøve seg ut fra egne forutsetninger og støtter dem i dette.
- Vi snakker med barna om at alle er like og ulike og at dette er bra.
- I konflikter øver vi på at alle barna skal føle at de blir hørt. Vi følger barnas initiativ og bekrefter barnas følelser.
- Vi setter sammen grupper med tanker om at vennskap er viktig for barn.
- Vi lærer om, opplever og snakker om verden rundt oss.
- Vi har aktiviteter og samtaler som bidrar til å utvikle barnas forståelse av at ikke alle har de samme mulighetene og at det er viktig å ta vare på hverandre og på miljøet vi lever i.
- Barna deltar i avstemming på for eksempel ønsket turmål, og lærer om mindretall og flertall.

Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.

I Ståvi barnehage opplever vi et spennende mangfold. Mange ulike språk høres daglig. Familiene som er representert i barnehagen har bakgrunn fra ulike land. Vi får erfaring med ulike kulturelle og religiøse tradisjoner og høytider. Familiene har ulike rutiner og fokus. Vi har for eksempel barn som kan trenge ekstra oppfølging og barn som har restriksjoner i forhold til hva de kan spise. Alle er unike og skal oppleve at de er respektert for det. Vi lærer av hverandre og av det spennende mangfoldet vi er så heldige å ta del i. Samtidig vil det være mye som gjør oss like, og som samler oss i et fellesskap. For at alle skal oppleve berikelsen av å leve i et mangfold, og kunne føle seg respektert for den man er og vil være, skal vi

- ta imot alle som kommer til barnehagen på en imøtekommende og inkluderende måte
- være positivt nysgjerrige på de ulike familiene
- være åpne og informerende i barnegruppen i forhold til spesielle hensyn som astma, allergi, sykdommer barn har, at noen spiser halalmat, vegetarmat, ikke tåler melk etc. Dette forutsettes av at foreldre har godkjent at slik informasjon deles.
- løfte frem og heie på barnas bruk av morsmål og støtte alle i utviklingen av det norske språket
- informere om og støtte opp om ulike kulturelle og religiøse markeringer
- være gode rollemodeller som løfter og fremhever både likheter, ulikheter og at vi kan ha ulike perspektiv og følelser
- utfordre barn som skaper begrensede rammer for andre, for eksempel at gutter ikke kan ha neglelakk, til å prøve å utvide sitt perspektiv på hvordan noe bør eller skal være.
- hjelpe barna med å få frem ulike perspektiv
- være bevisst på at barna trenger en felles referanseramme. Vi har fokus på at sanger, bøker, eventyr, leker og annet skal gi barna et grunnlag til felles lek og opplevelser som alle kan delta i.

Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.

Likestilling og likeverd er sentrale verdier i samfunnet. I Ståvi barnehage skal vi gi barna muligheter, valg og varierte opplevelser. Verdiene skal gjenspeiles i det arbeidet som utføres, slik at alle skal få like muligheter til god utvikling og trivsel i barnehagen. Vi ønsker at barna skal oppleve at de kan bli hva de vil og gjøre hva de vil uavhengig av kjønn, funksjonsevne, kultur, språk, religion osv.:

- Vi tilbyr barna lekemateriell som fenger deres interesser.
- Vi utfordrer barna til å utvide sine interesser og aktiviteter gjennom å friste dem til å prøve nye ting og heie på dem underveis.
- Vi anerkjenner at barn lærer i ulikt tempo. Gjennom å lage fleksible planer og repetere aktiviteter og handlinger støtter vi barns individuelle behov.
- Vi hjelper barna å respektere hverandre og tolerere hverandres ulikheter. Dette gjør vi ved å være nær og sette ord på det som skjer i samspill og lek slik at barna har mulighet til å forstå hverandre.

Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

Naturopplevelser i tidlig barndom blir ansett som betydningsfullt for barns holdninger til natur senere i livet. Barna skal lære å ta ansvar for framtiden og en bærekraftig utvikling. De skal påvirke og medvirke, og lære seg å forstå sammenhenger i naturen. Gjennom naturopplevelser oppdager de mangfoldet i naturen, undrer seg og observerer. I hverdagen har vi fokus på konkrete tiltak.

Inne i barnehagen:

- Et trykk med såpe holder.
- Et papir til håndtørk er nok.
- Vi sorterer alt søppel.
- Vi ønsker at barna har navnet bærenett til hjemlevering av skittent tøy.
- Vi skrur av unødvendig lys inne.
- Vi lærer barna om barn i andre land gjennom UNICEF sine rettighetskort.

Ute i barnehagen og på tur:

- Vi følger med på forandringene i naturen gjennom hele året.
- Vi lærer barna å ta vare på insekter og alt annet levende som vi finner ute i barnehagen og på turer.
- Vi påvirker barna til å ta kloke valg, som ikke skader naturen.
- Vi plukker søppel som vi finner på tur.

- Vi reiser kollektivt.

Bærum - en klimaklok kommune:

Bærum kommune arbeider i retning av «det grønne skiftet», et utviklingsprogram for å nå internasjonale og nasjonale klimamål. Kommunen ønsker også at barna og barnehagene involverer seg i miljøarbeidet. «Grønt Flagg» er en internasjonal miljøsertifiseringsordning rettet mot barnehager og skoler. Formålet med «Grønt Flagg» er å sikre bærekraftig utvikling gjennom miljøopplæring. Ståvi barnehage fikk «Grønt flagg» i 2014. Vi tror at miljøbevisste barn blir miljøbevisste voksne, og har gode rutiner og tradisjoner knyttet til miljøarbeid.

I barnehageåret 2023/2024 skal VANNRESSURSER være barnehagens fokusområde. Dyr og planter må ha vann for å overleve og vår kropp består av ca. to tredjedeler vann.

Hvordan kan vi i barnehagene redusere mengden vann og hvorfor er dette viktig? Hva brukes vann til og hvilke ulike former har det? Hvor mye vann bruker vi om vi lar vannet renne når vi pusser tenner? Dette og flere spørsmål vil vi reflektere over og kanskje finne svar på i året som kommer.

Barna får et bevisst forhold til miljøvern gjennom samtaler, litteratur, bilder og filmer. Alle skal lære om avfall, avfallssymboler, kildesortering og gjenvinning. Når vi er på tur skal barna bli vist eller selv legge merke til avfall som ikke hører hjemme i naturen. Vi plukker det opp og kaster avfallet på riktig sted.

Tomflasker vi finner tar vi med og panter.

Vi er glade for å motta gjenbruksmateriell og takker ja til papir og plankebiter fra bedrifter eller foreldre. De eldste barna skal besøke en bruktbuikk eller Isi gjenvinningsstasjon.

Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Barn opplever verden gjennom kroppen og opplever mestring gjennom å være i fysisk aktivitet. I Ståvi barnehage skal vi tilby varierte aktiviteter som fremmer bevegelsesglede, gir allsidig bevegelseserfaring, sanseerfaring og mulighet for læring og mestring. Dette er viktige faktorer i barns læring og utvikling. Naturområdene og nærmiljøet rundt barnehagene våre gir oss ulike opplevelser og utfordringer. Vi går på tur i variert terreng og vi er ute i all slags vær gjennom hele året. Barna får mye erfaring i å bevege seg på ulike underlag. Snø, is, grus, asfalt, gress og vanddammer skal utforskes og mestres. De ulike årstidene gir barna muligheter til å trene opp styrke, smidighet, balanse og utholdenhet. Høsten 2023 får de eldste barna igjen mulighet til å delta på kurs i vanntilvenning/svømming i regi av Bærumssvømmerne. Målet med undervisningen er å gjøre barn trygge i og ved vann, samt gi barna et godt grunnlag for utvikling av svømmeferdigheter. Vi er bevisste på å veksle mellom lek, læring, utfoldelse, konsentrasjon og hvile. Dette er grunnleggende for fysisk og psykisk velvære.

Alle mennesker har en psykisk helse, også barna i barnehagen. God psykisk helse handler om å ha det godt med seg selv, ha tro på egen mestringsevne, at verden vil deg godt og at du er verdifull. Det gir overskudd, trivsel og glede for den enkelte samtidig som man føler at man betyr noe for andre. Med en god psykisk helse står man bedre rustet til å takle påkjenninger og stress. Forebyggende arbeid med psykisk helse i barnehagen handler om både et her-og-nå-perspektiv og et fremtidsperspektiv. Barna skal lære å håndtere følelser og være i gode samspill med andre. Personalet skal være tydelige rollemodeller og nær barna slik at eventuell erting og mobbing kan forebygges og oppdages. Vi følger Bærum kommunes «Plan for å sikre barna et godt psykososialt miljø» og det skal arbeides kontinuerlig, langvarig og systematisk med miljøet i barnehagen. Kommunens handlingsplan «En barndom uten krenkelser og vold – vårt felles ansvar!» legger blant annet føringer om at vi skal jobbe med følelser, kropp og seksualitet.

Måltidet i barnehagen skal være en sosial stund med gode samtaler. Vi setter av god tid slik at barna får spist seg mette og snakket sammen. Måltidene har en viktig miljøskapende verdi og har betydning for blant annet helse, trivsel og læring. Barna lærer å kjenne på sult- og metthetsfølelse og de opplever at vi liker ulike matvarer. De lærer å bli selvhjulpne, å samarbeide, hjelpe hverandre og dele med andre. Barna sitter på faste plasser eller ved faste bord, noe som bidrar til trygghet og forutsigbarhet under måltidet. Vi snakker sammen om maten vi spiser og hvorfor kroppen vår trenger sunn og næringsrik mat. To dager i uken får barna varm lunsj i barnehagen. Når alle barna serveres det samme tør de i større grad å smake på forskjellig mat og de får varierte matopplevelser. Mat som serveres i barnehagen er sunn og næringsrik.

Livsmestring – progresjonsplan

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<p>Sosialt samspill Trygghet Vennskap Introdusere stoppregel</p>	<p>Sosialt samspill Trygghet Vennskap Sosial kompetanse: Være bevisst andre barns reaksjoner Stoppregel: Stoppe når andre sier nei eller blir lei seg Selvhevdelse Følge regler</p>	<p>Sosialt samspill Trygghet Vennskap Sosial kompetanse: Inkludere andre i lek, hjelpe barn som er alene Stoppregel: selvstendigjøring og konsekvenser Uttestenging og mobbing Selvhevdelse Følge regler</p>
<p>Følelser og følelsesregulering Glad, lei seg, sint</p>	<p>Følelser og følelsesregulering Glad, lei seg, sint Respekt for egne og andres følelser</p>	<p>Følelser og følelsesregulering Glad, lei seg, sint, redd, overrasket Respekt for egne og andres følelser Sette ord på følelser</p>
<p>Kroppen Bli kjent med kroppen Hvordan ser vi ut utenpå Bevisst egen kropp og sette grenser for seg selv Navn på kroppsdelene Respekt for egen og andres kropp Hva kan vi gjøre med kroppen – grov- og finmotorikk Hva er vondt, hva er godt? Slå seg, være syk</p>	<p>Kroppen Hvordan er kroppen utenpå, hva er navnet på ulike kroppsdelene Bevisst sin egen kropp og sette grenser for seg selv Respekt for egen og andres kropp Hvordan fungerer kroppen? Hva skjer når vi blir tenåringer? Glede oss over kroppen og hvordan den fungerer Hva er vondt, hva er godt? Slå seg, være syk Respekt for egne og andres grenser Vi er både like og ulike Selvhjelpsferdigheter</p>	<p>Kroppen Hvordan er kroppen utenpå og inni, hva er navnet på ulike kroppsdelene Bevisst sin egen kropp og sette grenser for seg selv Respekt for egen og andres kropp Hvordan fungerer kroppen? Hva skjer når vi blir tenåringer? Befruktning, svangerskap og fødsel Glede oss over kroppen og hvordan den fungerer Hva er vondt, hva er godt? Slå seg, være syk Respekt for egne og andres grenser Hvem kan vi snakke med når noe er vanskelig eller noen krenkes? Vi er både like og ulike Selvhjelpsferdigheter</p>
<p>Familie Familien min</p>	<p>Familie Ulike familier vi kjenner Hvem bor du med? Hvor bor dere? Kjønn Alder</p>	<p>Familie Ulike familier i samfunnet Generasjoner Kjønn Alder Skilsmisse Sorg og død Levesett/levemåter</p>

<p>Friluftsliv og miljøvern Korte turer i nærmiljøet Aktiviteter tilpasset årstid Plukke søppel Bli kjent med kildesortering Benevne alt vi ser og opplever Friluftssuke og miljøvernuke Følge endringene gjennom året Uteliv - ta med ting ut, bøker, leker</p>	<p>Friluftsliv og miljøvern Lengre turer med ulike aktiviteter Aktiviteter tilpasset årstid Praktisere kildesortering Plukke søppel, hva skjer med søppel i naturen? Friluftssuke og miljøvernuke Bli kjent med naturen, plukke blomster, studere insekter, dyrespor Følge naturens endringer gjennom året Truede arter/rødlista</p>	<p>Friluftsliv og miljøvern Lengre turer også utenfor nærmiljøet Tenne bål, spikke med kniv Aktiviteter tilpasset årstid Besøke gjenbruksstasjoner, Isi, Fretex-container Friluftssuke og miljøvernuke Miljøvern i praksis – hvordan oppfører vi oss i naturen? Blomster, trær, insekter, dyr og dyrespor Følge naturens endringer gjennom året Bruke digitale verktøy for læring og informasjon Lek, utforskning og eksperimenter Økosystem/kretsløp Klima</p>
<p>Trafikk Bilsete/bilbelte/refleksvest Hvordan oppføre seg langs veien Bruke sansene i trafikken Holde hånd/vogn på tur Fortau/gangfelt/kjørebane Se på og snakke om ulike kjøretøy Tarkus og vennene hans</p>	<p>Trafikk Sikkerhetsutstyr - lære gode vaner Turer i trafikken Hvordan oppføre seg langs veien Bruke sansene i trafikken Enkle trafikkregler Fortau/gangfelt/kjørebane/gang- og sykkelvei Konkretisere og benevne ute på tur Trafikklys og enkle trafikkskilt Tarkus og vennene hans Trafikkdag</p>	<p>Trafikk Sikkerhetsutstyr - holdninger Trafikkregler for gående og syklende Grupperegler Buss til svømming/andre utflukter Bruke sansene i trafikken/sansetrening Enkle trafikkregler Fortau/gangfelt/kjørebane/gang- og sykkelvei Reflektere rundt egen rolle i trafikken, trafikk situasjoner og egne opplevelser Konkretisere og benevne ute på tur Trafikklys og enkle trafikkskilt Tarkus og vennene hans</p>
<p>Etikk, religion og filosofi Etikk: Hvordan oppfører vi oss mot hverandre Kristendom: Jul og påske Religion: Høytider i andre religioner som er representert på avdelingen</p>	<p>Etikk, religion og filosofi Etikk: Hvordan oppfører vi oss mot hverandre Kristendom: Jul og påske Religion: Høytider i andre religioner som er representert i barnehagen Livssyn: Verdier</p>	<p>Etikk, religion og filosofi Etikk: Hvordan oppfører vi oss mot hverandre Kristendom: Jul, påske og andre høytider Religion: Høytider i andre religioner som er representert i barnehagen Livssyn: Verdier</p>

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskapere av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

Omsorg

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre» (*Rammeplan for barnehagen* s.19). Personalet i Ståvi barnehage skal ivareta barnas behov for omsorg og nærhet ved å være nærværende og engasjerte i barnets liv. Dette skal vi gjøre gjennom å være oppmerksomme og åpne for det unike hos hvert enkelt barn. Vi skal gi relevant respons på barnets følelsesuttrykk, omsorgs- og trygghetsbehov. Dette gjør vi ved å gi barna kos, trøst, et fang, vise at vi er glade i dem, og gi dem masse ros for å styrke troen på seg selv. Personalet skal også oppmuntre barna til å vise omsorg og hjelpe hverandre.

Omsorg skal prege alle situasjoner i hverdagslivet, og komme til uttrykk når barn leker og lærer, i stell, måltider og påkledning. Disse daglige aktivitetene gir gode muligheter for samtaler og selvstendighetstrening. Det er viktig å bruke god tid for å ivareta det enkelte barns behov for kontakt og oppfølging i disse situasjonene. Omsorg i barnehagen kobler vi opp mot emosjonell støtte som er et av områdene vi jobber med i «Tett på».

Både store og små barn skal få mulighet til ro og hvile gjennom dagen. Dette kan gjøres gjennom for eksempel rolige aktiviteter ved bordet, lytte til rolig musikk, bli lest for eller annet.

Lek

Leken har stor betydning for barns utvikling og skal ha en fremtredende plass i barns liv. Leken har en egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen. Lek skiller seg fra all annen aktivitet ved at den er spontan og skapende prosess, styrt av barna selv. De lærer om seg selv og andre, de må fordele roller og bidra til samhandling. De bruker fantasien og tankene til å skaffe seg forståelse og se sammenhenger i tilværelsen. Gjennom leken kan barna oppleve glede, frihet og fravær av forventninger om å gjøre riktig. Det er et overordnet mål at barna i barnehagen opplever å være med i lek og sosialt felleskap på egne premisser og på sitt nivå. For å få dette til, er vi opptatt av voksenrollen. Vi bygger nære relasjoner og gir barna støtte i deres leke- og læringsprosesser. Personalet skal stimulere og tilrettelegge for god lek og sørge for at barna har god tid til å leke. Gjennom lek legger personalet til rette for gode relasjoner mellom barna. De skal oppleve å bli sett, hørt og møtt av voksne med positive forventninger. Barna leker ofte i små grupper. Personalet skal gi tid og rom for god lek, som så langt det er mulig skjermes slik at barna får leke ferdig. Personalets holdninger og evne til å se barna er avgjørende for at barna skal oppleve at de er medvirkende og har innflytelse på egen hverdag.

Leken kan stimulere alle sider ved barns utvikling: språklig, sosial, emosjonell, kognitiv og motorisk. Et godt lekemiljø hvor barna føler seg trygge og får delta i lekende felleskap er det beste fundamentet for læring.

Danning

Danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse, og mer enn sosialisering. Samtidig rommer danning alt dette. Gjennom danning legges grunnlaget for barns allsidige utvikling. For personalet i barnehagen handler dette om å være til stede der barna befinner seg, slik at de kan veilede barna. Veiledningen handler om å være i dialog med barna, ta deres meninger og tanker på alvor, og sammen komme fram til gode handlingsalternativer. Gjennom en slik veiledning overføres verdier, normer og tanker.

Barn må utfordres og gis muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter de trenger for å mestre leken og være i samhandling med andre. De trenger støtte, veiledning og korrigerende for å handle omsorgsfullt og gjøre etisk begrunnede valg. Barna må få hjelp til å oppfatte hvilke rammer som er akseptable i samvær med andre. Dette krever et ansvarsbevisst personale som er nærværende og engasjert i det enkelte barns trivsel og utvikling. Personalet skal ha fokus på sin relasjon til barna og relasjonen barna imellom.

Læring

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling» (*Rammeplan for barnehagen*). Læring foregår i det daglige samspillet og i relasjoner med andre mennesker. Læring er nært sammenvevd med omsorg, lek og danning. Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer på ulike områder. Barnehagen skal styrke barns læring i formelle og uformelle læringssituasjoner. De formelle situasjonene er planlagt og ledet av personalet. Uformelle læringssituasjoner er nærmere knyttet til hverdagsaktiviteter og her-og-nå-situasjoner i lek, omsorg og annen samhandling.

Vi støtter barnas læringsprosesser ved å

- følge barnas initiativ og hjelpe dem til å holde fokus
- vise interesse og nysgjerrighet og sette ord på det barna er opptatt av
- igangsette og inspirere til lek og læring gjennom aktiviteter og samtaler
- ta oss tid til å stoppe opp og undre oss og reflektere sammen med barna
- observere, lytte, tolke og ordsette for barna

Vennskap og fellesskap

Det er viktig for barna å være med i fellesskapet som leken gir, og selvfølelsen vokser når barnet opplever å få venner som er glad for å se dem hver dag. Vi legger til rette for lek og vennskap innad på hver avdeling, men også på tvers av de faste barnegruppene. Vennskap og fellesskap i barnehagen fremmer trivsel og glede i lek og læring. Det er viktig for trygghet, selvfølelse og identitet. Det gjør mennesker mer robuste og er dermed et viktig virkemiddel i forebygging mot mobbing.

Ved å fremme vennskap og fellesskap opplever barna at de er betydningsfulle og at de blir sett av andre barn. De opplever glede sammen og får mulighet til å gi og motta støtte og omsorg.

- Personalet legger til rette for barns lek og samhandling.
- Vi hjelper barna til å forstå lekekodene slik at de kommer inn i leken på en positiv måte.
- Vi legger til rette for gode felles opplevelser som gjør at barna kan knytte bånd og danne vennskap.
- Vi synliggjør hvert enkelt barn og jobber med respekt for mangfold og ulikhet.
- Vi er omsorgsfulle voksne som viser interesse for barna og lytter til det de forteller.

Kommunikasjon og språk

En av barnehagens kjerneoppgaver er å støtte barnet i utviklingen av språket. Kommunikasjons- og språkkompetanse er viktig for barnets liv her og nå, og for barnets muligheter i fremtiden. Språk er identitet og barnets viktigste verktøy i samhandling med andre. I Ståvi barnehage skal vi legge til rette for et godt språkmiljø slik at hvert enkelt barn sikres en god språkutvikling. Vi gir barna felles opplevelser og erfaringer gjennom å fortelle historier, synge og tulle med ord og uttrykk.

I barnehagen er det noen flerspråklige barn som lærer norsk som andrespråk. Det å vokse opp med to eller flere språk er en berikelse. I barnehagen har vi en unik mulighet til å støtte, hjelpe og oppmuntre barna til å utvikle språkene sine parallelt.

Som nevnt tidligere i planen er personalet i Ståvi spesielt opptatt av hvordan vi kan tilrettelegge for variert og lystbetont språkstimulering i uteleken. I løpet av høsten skal ideer omgjøres til praksis og det skal synliggjøres at barnehagen har fokus på språkstimulering.

I Bærum kommune er språk et spesielt innsatsområde. En standard for språkarbeid i bærumsbarnehagen er utarbeidet og skal bidra til å

- heve kvaliteten på språkarbeidet
- jobbe systematisk med språkarbeid
- sikre et likeverdig tilbud til alle barn

Gjennom «Tett på» jobber vi også med hvordan vi kan gi barna best mulig språkstøtte. Vi ordsetter og beskriver det barna og personalet gjør, og utvider barnas ordforråd gjennom et stadig mer avansert språk.

Barnas medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Barnas trygghet, personlighet, interesse, erfaring, alder, kjønn, bakgrunn og vennsforhold vil påvirke hva barna vil medvirke til og hvordan dette kommer til uttrykk. Barns ulikhet medfører at vi i personalet må være observante og lydhøre. Da sikrer vi at alle barn får medvirke. Barn uttrykker seg ulikt. Mens noen barn klart og tydelig setter ord på det de ønsker og vil, må vi observere og tolke andre barn for å få informasjon.

Til tross for ulikheter, vil det være mye i barnehagen som er felles for alle og samler barna i et ”vi-fellesskap”. I Ståvi barnehage er vi opptatt av å legge til rette for og bygge opp under dette samlende fellesskapet. For å sikre barnas medvirkning, legger vi vekt på å

- ta med ideer fra barna inn i planer, aktiviteter, temaarbeid og gi rom for spontan barnemedvirkning
- tilføre nye aktiviteter, leker, eventyr, sanger og annet, slik at barn utvider sin erfaringsbase og igjen øker sin mulighet til aktiv medvirkning
- endre vår praksis når barna gir oss signaler om at vi bør gjøre dette
- la barna så langt det er mulig selv få bestemme hvor de vil leke, hva de vil leke med og hvem de vil leke sammen med
- dele barna inn i mindre grupper for å øke barns trygghet til å stå frem med egne ønsker og meninger
- støtte opp under barnas interesseområder og prøve å gi rom for dem i barnehagehverdagen
- se læring som noe som skjer i samspill med andre
- la barna selv velge hvor mye de vil spise
- i den grad dette er mulig - la barna selv bestemme hvem som hjelper dem

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene og ivareta foreldrenes rett til medvirkning. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.

Samarbeid mellom barnehagen og barnets hjem har stor påvirkning på barnas trivsel og utvikling i barnehagen. Et godt samarbeid fremmer barns positive utvikling og reduserer atferdsvansker. Foreldre er den største ressursen i det forebyggende arbeidet blant barn og unge, og påvirker bevisst og ubevisst gjennom sine holdninger, verdier og normer.

For å skape godt samarbeid mellom hjemmet og barnehagen ønsker vi at foreldrene

- kommer til oss med sine forventninger og ønsker for barnet sitt
- skal få mulighet til å spørre og påvirke gjennom å delta i enkle spørreundersøkelser, på utviklingssamtaler, foreldremøter og i SU/AU
- skal oppleve at personalets vilje og handling er til barnets beste
- skal oppleve at barnets behov blir ivaretatt
- deltar på en utviklingssamtale per barn hvert halvår, eller oftere ved behov
- bruker barnehagen som en felles arena for å styrke barns sosiale nettverk

Personalet

- skal være imøtekomende ved levering og/eller henting
- skal jobbe aktivt for å ha en åpen og trygg kommunikasjon der det skal være rom for konstruktive tilbakemeldinger
- drøfter med foreldrene ved bekymring for barnets trivsel eller utvikling

- veileder og gir råd basert på faglig og profesjonelt skjønn. Vi benytter oss også av faginstanser utenfor barnehagen, slik at barnet får best mulig hjelp og støtte dersom det er behov for det

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen - tilvenning

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

Når det er mulig inviteres barn og foreldre til å komme på besøk i barnehagen før sommerferien. Ved oppstart får de en fast primærperson som de blir ekstra godt kjent med. En av de første dagene gjennomføres en oppstartssamtale. Det er viktig at barnet får tid til å bli trygg på og kjenner tilknytning til primærpersonen før foreldrene går. I samarbeid med foreldrene tar vi dag for dag i tilvenningsperioden og vurderer hvor lange dager barnet skal ha. Når barnet begynner å utforske de nye omgivelsene kan foreldrene trekke seg litt tilbake. Det er viktig at foreldrene gir beskjed til barna når de går, slik at barna vet hva som skjer. Alle barn er forskjellige og vi ivaretar individuelle behov. Det er viktig med et nært samarbeid og at foreldrene er tilgjengelige og kan komme til barnehagen på kort varsel den første tiden.

Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

Når barn skal bytte barnehage innad i kommunen fylles det ut et overgangsskjema i samarbeid med foreldrene, og dette sendes til barnets nye barnehage. Ved oppstart følges rutiner for tilvenning.

Når barna skal bytte avdeling, er vårt mål at de skal få en trygg og forutsigbar start. Tilknytning til den nye avdelingen etableres allerede før sommerferien. Den siste dagen før ferien flytter barna fysisk over klær og utstyr til den nye avdelingen. Det er et tett samarbeid mellom avdelingene gjennom hele året.

Fra barnehage til skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.

Foreldrene til de eldste barna (Maxibarna) får informasjon om forberedelser til skolestart på et foreldremøte på høsten. På våren er det en overføringssamtale i barnehagen, der foreldre i samarbeid med barnehagen skal fylle ut et overgangsskjema.

For at overgangen fra barnehage til skole skal gå så bra som mulig, er det viktig at vi forbereder barna på skolestarten. Hver uke samler vi de eldste barna i barnehagen til Maxiklubb. I denne gruppa legger vi vekt på bl.a. språkaktiviteter, bevegelsesleker og trening i ulike ferdigheter, som klipping, fargelegging og lytting til høyttlesning. Barna får også trening i å sitte rolig og vente på tur,

oppretholde aktiviteter over tid, medvirke i egen hverdag og ta ansvar for egne valg. Det legges vekt på at de skal bli selvstendige.

I regi av «Asker og Bærum brannvesen» deltar vi på et brannvernopplegg for barnehager. I år er det brannbamsen «Bjørnis» som er hovedperson i opplegget. Brannvesenet pleier å arrangere besøk på brannstasjonen på høsten og et avslutningsshow på våren.

Overgangsrutinene mellom barnehage og skole tar utgangspunkt i to sentrale forutsetninger: sonesarbeid og grenseobjekter. Sonesamarbeid vil si at vi blir invitert til samarbeid med en av skolene som ligger nærmest, og for vår barnehage er det Skui skole. Vi deltar på mini-SFO-dag, går på tur til skolen og blir kjent med skolens uteområde. Grenseobjekter er gjenstander, spill eller leker som barna vil møte både i barnehagen og skolen. For alle barnehagene i Bærum er dette en bok: «Skinnvotten», et spill: «Villkatten», en lek: «Hauk og due» og en sang: «Stopp! Ikke mobb!».

Se forøvrig Bærum kommunes retningslinjer for overgang mellom barnehage og skole:

<https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/barnehage/felles/helhetlig-opplaringslop---barum-kommune.pdf>

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Planlegging

Planlegging gir grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen. Planleggingen er utgangspunkt for refleksjon og utvikling av barnehagens pedagogiske praksis. Planleggingen er med utgangspunkt i kunnskap om barns trivsel og utvikling, og den baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes fortløpende gjennom året. Planleggingen skjer på planleggingsdager, personalmøter, ledermøter og avdelingsmøter. I tillegg til årsplanen utarbeides det månedsplaner på hver avdeling. Disse konkretiserer, sammen med månedsbrevet, hvordan det pedagogiske arbeidet tilrettelegges. Planene utarbeides med utgangspunkt i gruppesammensetning, barnas alder og interesser. Det lages også egne planer for spesielle arrangementer i barnehagen.

Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Ståvi barnehage er en levende og lærende organisasjon. Vi vurderer arbeidet vårt og forbedrer rutiner når det er nødvendig. Evaluering av det pedagogiske arbeidet foregår jevnlig på avdelingsmøter og planleggingsdager. Vi bruker praksisfortellinger og deler erfaringer. Gjennom samtaler med barna, utviklingssamtaler og brukerundersøkelse får vi også med barne- og foreldreperspektivet. Spesielle arrangementer evalueres fortløpende.

Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Dokumentasjonen forgår på mange måter og på mange arenaer. Den skal gi grunnlag for refleksjon omkring egen praksis og gi personalet muligheter til å forbedre og utvikle nåværende praksis. Vi dokumenterer gjennom informasjon til foreldre, myndigheter og andre interesserte, men også gjennom å synliggjøre barnas arbeider og bilder av felles opplevelser i barnehagen. Når barna slutter i barnehagen får de med seg en perm med tegninger, malerier og fotografier fra barnehagetiden. Barnehagens facebookside forteller også noe om opplevelser og erfaringer som barna får i barnehagen.

Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og dannelse og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barngruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert.

I en barnehage er alle barn forskjellige og alle har sin måte å ta imot læring og informasjon på. Variasjon i arbeidsmåter er derfor viktig. Vi har en bevisst holdning til organisering av barnegruppene. Barna deles i små grupper etter alder, modning, vennskap eller interesser. Noen ganger deler vi dem på tvers av avdelingene, og andre ganger er vi hele gruppa sammen. Det viktigste er at vi legger til rette for trivsel og utvikling for alle.

Ved å ta utgangspunkt i barnas erfaringer, interesser, synspunkter og initiativ i barnehagens daglige arbeid bidrar vi også til barnas medvirkning. Det er viktig å fange opp og ivareta alle barnas interesser. I løpet av året jobber vi med forskjellige temaer. Vi bruker arbeidsmåter hvor alle sanser stimuleres og tas i bruk, f.eks. gjennom ulike formingsaktiviteter, drama, litteratur, sang og musikk. Vi veksler mellom planlagte og spontane aktiviteter.

Progresjon

«Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang». (*Rammeplan for barnehagen*).

Progresjon gjelder pedagogisk innhold, arbeidsmåter, materiell og det fysiske miljøet. Progresjon handler om grupper av barn, men også det enkelte barn innenfor gruppen. Barn har ulike forutsetninger. Alle skal få mulighet til å strekke seg mot noe. Barn skal også oppleve at de, med eller uten voksenstøtte, mestrer de utfordringer som gis. Det vi ser at barn er opptatt av, kan fra før eller liker er et godt utgangspunkt for progresjon. Vi i Ståvi barnehage er derfor opptatt av å gjøre oss godt kjent med det enkelte barn. Vi vektlegger tett samarbeid med foreldrene slik at vi får viktig informasjon som kan støtte barna i deres utvikling.

I Ståvi barnehage er progresjonsarbeidet blant annet synlig i årsplan og månedsplaner. I årsplanen beskrives for eksempel rutiner rundt overganger innad i barnehagen. Barn har gjentatte besøk på ny avdelingen før de starter der. Dette sannsynliggjør at barna vil mestre utviklingstrinnet å gå fra småbarnsavdeling til stor avdeling, der de er sammen med et større antall barn og vil møte andre forventninger. I månedsplaner er progresjon blant annet synliggjort for grupper av barn, når for eksempel de yngste skal til lekeplassen, når 4-åringene skal i gymsalen eller når Maxibarna skal på svømming. På individnivå kan ikke progresjon være synlig i planer som gjelder alle. Når vi leker med lyder sammen med et barn som ikke helt mestrer uttalen eller når vi tar noen ekstra turer i klatrestativet med et engstelig barn, vil progresjonsarbeid være en sak mellom barnehagen og den enkelte familie.

Eksempler på progresjonsarbeid i Ståvi barnehage:

- Lekemiljø og materiell speiler barnas alder.
- Barn som begynner å vise tegn til at de er klar for overgang fra småbarnsavdeling til stor avdeling, tilbys å komme på spontant besøk for å få mulighet til å leke i et mer avansert lekemiljø sammen med eldre barn.
- Arbeidsmåter endres med alder og når vi ser at barn mestrer nye former. Mens de yngste får leke med konkreter under fortelling av eventyr, kan de eldre barna dramatisere eventyret.
- I rydding, påkledning, måltider og selvstendig lek vil barn møtes med gradvis økt forventning. Vi tar hensyn til den enkeltes forutsetninger. Alle øver seg på å mestre, men de øver ikke nødvendigvis på det samme.
- Vi er aktive og i samspill med barn i leke- og læringssituasjoner. Vi stiller spørsmål som bidrar til refleksjon og utforskning fremfor å komme med løsninger.
- Vi har aktiviteter som gradvis bidrar til at barna blir klare for nye utfordringer i skolen. Det siste året i barnehagen deltar barna i skoleforberedende aktiviteter i Maxiklubb. Også her vil individuelle forutsetninger spille inn.
- Vi er fleksible i utføring av planer. Vi endrer og tilpasser innhold og arbeidsmåter til grupper og enkeltbarn når vi ser at vi ikke treffer.
- Vi legger vekt på at barna skal kunne medvirke slik at de får motivasjon til å delta og eierforhold til det vi gjør og lager.
- Barnehagens årshjul for satsingsområdet livsmestring synliggjør progresjonen gjennom årets aktiviteter.

Barnehagens digitale praksis

Digitale verktøy skal brukes med omhu i barnehagen. For små barn er det fortsatt sanseopplevelser, det kroppslige og konkrete som er i fokus. Vi skal hele tiden vurdere hvilken relevans digitale verktøy har for barnas opplevelser og erfaringer. Vi bruker informasjon fra internett for å finne svar på det vi, både barn og voksne, lurer på. Samtidig skal barna fortsatt få anledning til å undre seg, finne egne løsninger og forklaringer. Sang, musikk og film finner vi på nettet for bruk til dans og bevegelse, kulturformidling, lek og læring. Vi bruker kameraer for å dokumentere det barna opplever og er opptatt av, slik at dette kan danne grunnlag for gjenskaping og gode samtaler i ettertid.

Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.

Kommunikasjon, språk og tekst

- For å sikre at alle får komme til orde i samtaler og for at barna skal lære å lytte til hverandre deler vi barna inn i små grupper. Personalet er aktivt til stede sammen med barna for å hjelpe den snakkesalige til å «holde igjen», og den litt mer beskjedne til å heve stemmen og hevde sin rett i gruppen.
- Vi understøtter eventyr, sanger og vers med konkrete gjenstander og bilder slik at barna får støtte til begrepsforståelse og språkutvikling.
- Vi lar barna øve på å vise seg frem for hverandre fordi vi ser at dette gir dem glede og skaper mulighet til medvirkning i læringsprosessen.
- Vi har alfabetet og tekst synlig i barnas lekemiljø. Når barna er klare, støtter vi dem i eksperimentering, lek og samtale om bokstavene.
- Bøker er en viktig del av barnehagehverdagen. De er lett tilgjengelige og vi oppmuntrer barna til å se i dem. Vi leser og samtaler om teksten – ofte basert på barnas innspill til det vi leser.
- Vi leker med ord, finner ord som rimer, lager tøyseord og oppdager rytmen i ordene.
- I lek og ulike aktiviteter samtaler vi med barna og er tydelige språkmodeller.

Kropp, bevegelse, mat og helse

- Vi oppsøker skog og mark og gir barna mulighet til lek i et miljø som stimulerer utforskertrang og glede, gir utfordringer og mestringsopplevelser og skaper naturlig kroppslig utvikling.

- Innendørs gir vi barna muligheter til bevegelse og fysisk aktivitet. Spennende lek på tumlerommet/fellesrommet, bevegelsesleker eller muligheter til å bevege seg når det kribler i kroppen.
- Vi snakker med barna om hvordan kroppen fungerer og om at det er viktig med sunn mat.
- Vi serverer varm mat fra «Barn til bords» to ganger i uka. Vi snakker med barna ved måltidene om hva de spiser og oppmuntrer dem til å smake.

Kunst, kultur og kreativitet

- Vi utforsker sanseopplevelser sammen med barna.
- Når vi fordypes i ulike temaer henter vi inspirasjon fra musikk og kunst.
- Vi lar barna få eksperimentere med ulike formingsmaterialer og lar dem tilnærme seg dem i eget tempo. Gjenbruksmateriell blir benyttet, og bidrar til at barna kan skape og bruke fantasien.
- Vi dramatiserer for å skape inspirasjon til lek og læring.
- Vi eksperimenterer med lyd, rytme, bevegelse og sang.

Natur, miljø og teknologi

- Vi er ute hele året. Barna tar del i endringene i naturen gjennom året. Barna får erfaring med sand, snø og vann. Vi retter blikket mot det barna er interessert i, slik at vi kan sette ord på og undre oss sammen over det vi ser og opplever.
- Vi lærer om dyr og insekter. Vi er aller mest opptatt av det vi kan se og undersøke i nærområdet vårt.
- Turmål styres ikke av antall meter, men legges dit vi ser at barna opplever glede og spenning.
- Vi sørger for å ta vare på naturen der vi er og tar med oss søppel hjem. Kildesortering er en naturlig del av hverdagen.
- Vi eksperimenterer i lek og utforskende aktiviteter.

Antall, rom og form

- Vi fokuserer på tall og telling i hverdagsaktivitetene.
- Barna møter former og mønstre i ulike aktiviteter. Vi legger til rette for lek med puttekasser, jovoformer, perling, lego, spill o.l.
- Vi har aktiviteter, leker, eventyr, sanger og vers med matematiske begreper.
- Barna har tilgang til Numicon, som er et materiell til bruk i tidlig matematikkopplæring

Etikk, religion og filosofi

- Vi er en barnehage med mangfold i språk, kultur, religion og skikk og bruk. Dette jobber vi med på ulike måter. I forbindelse med advent besøker vi Bryn eller Tanum kirke. Vi samtaler med foreldrene og hører hva slags tradisjoner familiene har, og kan da støtte barna i deres fortellinger om hva de opplever hjemme.
- Vi er tett på, observerer samspill og lytter til barna. Vi veileder, stiller spørsmål og hjelper barna til å finne svar.
- Vi gir barna kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv. Vi snakker om ulike religiøse og kulturelle høytider som er representert i barnehagen.
- Vi sørger for plass til de gode samtalene i hverdagen. Vi filosoferer over eller snakker om alt fra faglige temaer til etiske dilemmaer.

Nærmiljø og samfunn

- Vi bruker nærmiljøet aktivt og går på turer. Vi går f.eks. til Isielva for å se på Bærums kommuneblomst gulveisen, eller til husdyra på gårdene omkring. Vi besøker slalåmbakken eller hoppbakken og snakker om historien rundt dem. Vi besøker lokale samfunnsinstitusjoner og gjør barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.
- Vi bruker barnas rettighetskort, som er utarbeidet av Unicef og bygger på FNs Barnekonvensjon. Denne kan oppsummeres i fire hovedområder: retten til liv, retten til utvikling, retten til beskyttelse og retten til å delta. Vi tilpasser opplegget til barnas modenhetsnivå, og integrerer dette i det pedagogiske opplegget gjennom året. Ved å bruke rettighetskortene vil barna få innblikk i hvordan noen barn i andre land har det.
- Vi informerer i månedsbrev, ved dokumentasjon og samtaler med foreldrene om hvordan vi jobber med trafikksikkerhet. Bærum kommune er en «Trafikksikker kommune». I barnehagen jobbes det med trafikkopplæring gjennom hele året, og vi har et ekstra fokus på trafikk en periode i løpet av året. Målet er å utvikle gode og bevisste grunnholdninger til trafikk. Gjennom Tarkus, en hånddukke/beltedyr fra Trygg trafikk, møter barna ulike situasjoner som kan oppstå i trafikken.

Kompetanseplan

Gjennom ulike kompetansetiltak kan de ansatte styrke sin kompetanse og pedagogiske praksis i tråd med rammeplanen.

Fra august 2020 har Ståvi barnehage deltatt i prosjektet: «TETT PÅ – kvalitet i Bærumsbarnehagen». Personalet blir kjent med og utvikler egen kompetanse på ulike kvalitetsdimensjoner. Gjennom snakkemedbarn.no styrkes personalets ferdigheter i å snakke med barn de er bekymret for. Opplæring på planleggingsdager og personalmøter følges opp i hverdagen og på avdelingsmøter og ledermøter. På en av planleggingsdagene i august skal vi, under ledelse av barnehagens kompetanseteam, jobbe videre med å knytte kvalitetsdimensjonene sammen med snakkemedbarn.no.

Barnehagens samarbeidspartnere

Barnehagen har mange samarbeidspartnere som sammen med foreldrene sørger for at alle barn blir ivaretatt på best mulig måte.

- **Helsestasjon**
Gir råd og veiledning i forhold til oppfølging av enkeltbarn. Helsestasjonen kan også rådføres i spørsmål om smittevern og legemiddelhåndtering
- **PHT (Psykisk helseteam)**
Kan kontaktes ved mindre alvorlige psykiske vansker hos barn, samspillsvansker mellom barn og foreldre o.l.
- **Fysioterapeut**
- **Barnevernstjenesten**
Bidrar til å skape gode og trygge oppvekstvilkår for barn
- **BUP (Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk)**
Kan kontaktes ved blant annet alvorlig bekymring for barns psykiske helse
- **PPT (Pedagogisk Psykologisk tjeneste)**
Gir råd og veiledning til barnehagen både på individ- og systemnivå.
- **Kompetanseteam barnehage**
Kompetanseheving for personalet og veiledning på systemnivå
- **Spesialpedagogisk tjeneste**
Oppfølging av barn med spesielle behov
- **Logoped**
- **Skole**
Sammen med foreldrene skal barnehagen samarbeide med skolen for å legge til rette for en god overgang for barna ved skolestart
- **Vestmarka nettverk**
Kommunale barnehager i nærområdet samarbeider om ulike former for kompetanseheving
- **Idrettslag, naboer og ev. andre frivillige organisasjoner**

Tradisjoner og viktige datoer 2023/2024

- 17. og 18. august Planleggingsdager for personalet
- 19. september Foreldremøte Skui inkl. maxi-møte
- 20. september Foreldremøte Borkenhagen inkl. maxi-møte
- Uke 38 Brannvernuke*
- Uke 41 Miljøvernuke*
- 11. oktober Fotografering på Skui*
- 12. oktober Fotografering på Borkenhagen*
- 17. oktober Besøk av fjorårets skolestartere*
- 18. oktober Dugnad Borkenhagen
- 19. oktober Dugnad Skui
- 24. oktober Markering av FN-dagen*
- 27. oktober Planleggingsdag for personalet
- November Trafikkmåned*
- 23. november kl. 15.30 Lyktefest
- 13. desember Lucia-markering
- 20. desember Nissefest*
- 2. januar Planleggingsdag for personalet
- 6. februar Samenes nasjonaldag*
- 9. februar Karneval*
- Uke 10 Friluftsuke*
- ?. mars Barnehagedagen med familietreff
- 22. mars Påskelunsj*
- 12. april Markering av Id*
- Uke 18 Miljøvernuke*
- 31. mai Planleggingsdag for personalet
- 12. juni kl. 15.30 Sommerfest på Skui
- 13. juni kl. 15.30 Sommerfest på Borkenhagen

*gjelder bare barna

Kontaktinformasjon

Tjenesteleder	Hilde Åsenden tlf. 922 03 165	
BORKENHAGEN	MAURTUA tlf. 417 59 960	BIKUBEN tlf. 912 42 945
SKUI	GUL tlf. 468 27 574	BLÅ tlf. 468 33 162